

**ПОЛТАВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

Циклова комісія правових фундаментальних та професійно-практичних дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СОЦІОЛОГІЯ»

Рівень освіти	Фахова передвища освіта
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	08 «Право»
Спеціальність	081 «Право»
Статус навчальної дисципліни	вибіркова
Рік набору	2022

Робоча програма з навчальної дисципліни «*Соціологія*» для студентів денної та заочної форми навчання за спеціальністю 081 «Право».

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Юлія КРАЙСВІТНЯ, кандидат історичних наук,
викладач, спеціаліст вищої категорії

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 2	Галузь знань 08 Право	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 60	Спеціальність 081 Право	Рік підготовки	
		2-й	2-й, 3-й
		Семестр	
		3-й	4-й, 5-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,8 самостійної роботи студента – 1,8	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	10 год.	
		2 год.	
		Практичні	
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		30 год.	54 год.
		Вид контролю: залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціологія» є формування у студентів уміння використовувати соціологічний підхід як важливий засіб і дієвий інструмент аналізу складних соціальних проблем у всіх сферах життя, а головне – в діяльності юридичних організацій.

Основними завданнями вивчення дисципліни є розвиток у студентів соціологічного мислення і соціологічної уяви; надання їм допомоги в розумінні сутності змісту соціологічних явищ і процесів, що відбуваються в сучасному ринковому суспільстві; формування у студентів навичок ефективно приймати і реалізовувати рішення, спрямовані на оптимальне функціонування і подальший розвиток виробничих організацій, як соціальних об'єктів, в умовах ринку.

У результаті вивчення студенти повинні:

знати:

- предмет, структуру, функції, принципи, методи, основні категорії та закони соціології як науки;
- загальну характеристику суспільства як цілісної системи та її складових;
- структуру і зміст спеціальних соціологічних теорій;
- послідовність розробки програми соціологічного дослідження;
- основні методи збору, обробки, аналізу результатів соціологічного дослідження;
- шляхи реалізації результатів соціологічних досліджень і соціальних технологій у суспільній практиці;

уміти:

- пояснювати, оцінювати, узагальнювати знання про суспільство в контексті системного підходу з елементами структурно-функціонального аналізу;
- володіти основними соціологічними термінами, користуватися ними під час виступів на семінарах, в дискусіях, диспутах тощо;
- користуватися усіма доступними джерелами знань, самостійно добирати матеріал до реферату, відповіді, самостійної роботи;
- використовувати в роботі засоби масової комунікації, в тому числі комп'ютерні джерела інформації;
- брати участь в організації та проведенні соціологічних опитувань;
- використовувати на практиці результати соціологічних досліджень при діагностуванні причин соціальних конфліктів у сім'ї, колективі, на виробництві;
- сприяти розв'язанню міжособистісних і трудових конфліктів, виконуючи роль медіатора.

Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів таких компетентностей та результатів навчання:

Загальні та спеціальні компетентності	ЗК 2. Здатність застосовувати знання у професійній діяльності у стандартних та нестандартних ситуаціях.
	ЗК 3. Уміння планувати, організовувати і контролювати власну діяльність.
	ЗК 5. Уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати
	ЗК 9. Уміння працювати як самостійно, так і в команді.
	ЗК 11. Здатність до самоосвіти та навчання протягом усього життя
	ЗК 12. Навички використання інформаційних технологій, баз даних та збору інформації із різних джерел.
	СК 1. Знання основ теорії та філософії права, структури правничої професії та її ролі у суспільстві
	СК 2. Уміння аналізувати та виявляти закономірності розвитку державно-правових процесів на різних історичних етапах
Результати навчання	РН 2. Формування компетенцій, знань пізнавального та світоглядного значення, вмінь і навичок самостійного мислення та викладу своїх думок у процесі спілкування, у ході вирішення професійних завдань
	РН 4. Формування загальних знань про сутність, зміст, форми й функціонування держави і права та основних умінь щодо використання понятійно-категоріального апарату юриспруденції в подальшій професійній діяльності
	РН 11. Формування знань про політичні системи сучасності, політико-правові режими, державу як суб'єкт політики, політичні партії, суспільні рухи та організації, а також про політичні процеси та взаємозв'язок політики і права

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Соціологія як наука. Історія розвитку соціології.

Тема 2. Суспільство як цілісна система. Соціальна структура та стратифікація.

Тема 3. Соціальні інститути.

Тема 4. Соціологія особистості.

Тема 5. Масова комунікація: засоби масової інформації, популярна культура та громадська думка.

Тема 6. Соціальні конфлікти.

Тема 7. Соціологія людського тіла (соціальні аспекти харчування, захворювання та старіння).

Тема 8. Чоловіча та жіноча поведінка: проблема гендеру і гендерної нерівності.

Тема 9. Соціальна взаємодія і повсякденне життя людей.

Тема 10. Соціальні спільноти. Групи та організації.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л.	пр.	с.р.		л.	пр.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 1. Соціологія як наука. Історія розвитку соціології.	7	2	2	3	7	2		5
Тема 2. Суспільство як цілісна система. Соціальна структура та стратифікація.	5		2	3	7		2	5
Тема 3. Соціальні інститути.	6	2	2	2	5			5
Тема 4. Соціологія особистості.	6		2	4	5			5
Тема 5. Масова комунікація: засоби масової інформації, популярна культурата громадська думка.	6	2	2	2	5			5
Тема 6. Соціальні конфлікти.	8	2	2	4	7		2	5
Тема 7. Соціологія людського тіла (соціальні аспекти харчування, захворювання та старіння).	6		2	4	5			5
Тема 8. Чоловіча та жіноча поведінка: проблема гендеру і гендерної нерівності.	4		2	2	5			5
Тема 9. Соціальна взаємодія і повсякденне життя людей.	4		2	2	5			5
Тема 10. Соціальні спільноти. Групи та організації.	8	2	2	4	9			9
Разом	60	10	20	30	60	2	4	54

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Соціологія як наука.	3	
2.	Суспільство як цілісна система.	3	2
3.	Соціальні інститути.	2	
4.	Соціологія особистості	4	
5.	Масова комунікація: засоби масової інформації, популярна культура та громадська думка.	2	
6.	Соціальні конфлікти	4	2
7.	Соціологія людського тіла.	4	
8.	Чоловіча та жіноча поведінка: проблема гендеру і гендерної нерівності.	2	
9.	Соціальна взаємодія і повсякденне життя людей.	2	
10.	Соціальні спільноти. Групи та організації.	4	
	Разом	30	4

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Соціологія як наука.	2	5
2.	Суспільство як цілісна система.	2	5
3.	Соціальні інститути.	2	5
4.	Соціологія особистості	2	5
5.	Масова комунікація: засоби масової інформації, популярна культура та громадська думка.	2	5
6.	Соціальні конфлікти	2	5
7.	Соціологія людського тіла.	2	5
8.	Чоловіча та жіноча поведінка: проблема гендеру і гендерної нерівності.	2	5
9.	Соціальна взаємодія і повсякденне життя людей.	2	5
10.	Соціальні спільноти. Групи та організації.	2	9
	Разом	20	54

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» застосовуються такі групи методів :

- усний виклад навчального матеріалу у формі лекції, лекції-бесіди, обговорення досліджуваного матеріалу на семінарських заняттях, у ході яких використовується інтерактивна дошка у формі презентації викладачем або студентом.
- також самостійні роботи з використанням індивідуальних завдань, які даються студентам у формі рефератів, докладів, повідомлень, написання конспектів за темами, даними на самостійне вивчення.
- методи навчальної роботи щодо застосування знань на практиці і вироблення вмінь: виконання практичних завдань.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» застосовуються методи контролю:

- метод усного опитування (індивідуальне і фронтальне);
- поточний, підсумковий;
- перевірка і оцінка знань у ході усних виступів студентів на семінарських заняттях;
- перевірка знань по конспектуванню досліджуваних тем, даних на самостійне вивчення на кожному семінарському занятті;
- тестування;
- контроль виконання індивідуальних завдань.

У кінці семестру студенти складають залік.

9. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Шкала поточного оцінювання знань студентів

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
1. Початковий	2	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються окремими словами чи реченнями
2. Середній	3	Студент володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину
3. Достатній	4	Студент вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; вільно розв'язує завдання в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу
4. Високий	5	Студент виявляє творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх. Вільно висловлює власні думки і відчуття. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях.

Шкала оцінювання знань студентів на заліку

Мах 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі, орієнтація в інноваційних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Здатність демонструвати чинне законодавство, а також матеріали правозастосовної практики його реалізації.
--------	---

	<p>3. Здатність демонструвати знання основної та додаткової літератури, рекомендованої викладачем.</p> <p>4. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.</p>
55	<p>1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Здатність демонструвати чинне законодавство, а також знайомство із матеріалами правозастосовної практики його реалізації.</p> <p>3. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою викладачем.</p> <p>4. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення у практичній роботі.</p>
50	<p>Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей.</p> <p>2. Наявність окремих пробілів у знанні чинного законодавства, а також матеріалів правозастосовної практики його реалізації.</p> <p>3. Засвоєння основної літератури, рекомендованої викладачем.</p> <p>4. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.</p>
45	<p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Наявність пробілів у знанні чинного законодавства, а також матеріалів правозастосовної практики його реалізації.</p> <p>3. Засвоєння основної літератури, рекомендованої викладачем.</p> <p>4. Помилки і суттєві неточності у відповіді на заліку за наявності знань до їх самостійного усунення або за допомогою викладача.</p>
40	<p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Наявність значних пробілів у знанні чинного законодавства, а також матеріалів правозастосовної практики його реалізації.</p> <p>3. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою викладачем.</p> <p>4. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.</p>
35	<p>1. Прогалини в знанні чинного законодавства, а також матеріалів правозастосовної практики його реалізації.</p> <p>2. Пробіли у знанні окремих частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>3. Наявність помилок у відповіді на заліку.</p>
Min 0	<p>1. Відсутність знань чинного вітчизняного законодавства та значної частини теоретичного матеріалу, передбаченого програмою</p>

навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Соціологія» виставляється за такою шкалою:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою (для іспиту)	Оцінка за 100-бальною шкалою (для заліку)
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100	зараховано
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89	
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79	
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74	
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69	
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	20 – 59	не зараховано з можливістю повторного складання
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 19	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти під час поточного контролю знань:

Вид контролю	Лекції	Практичні роботи	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Залік
Кількість балів	10	15	10	5	60

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичним забезпеченням дисципліни є: опорні конспекти лекцій, плани і методичні рекомендації до практичних занять, методичні рекомендації до самостійної роботи, питання до заліку, інтернет-ресурси, перелік рекомендованої літератури до навчальної дисципліни.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Дороніна М.С. Соціологія (візуалізація основних положень): навчальний посібник. Харків: Вид. ХНЕУ, 2011. 172 с.
2. Доронина М. С. Социология в определениях, схемах и комментариях: учебное пособие для иностранных студентов. Харків: Изд. ХНЭУ, 2012. 96 с.
3. Історія соціології / за ред. О.А.Рахманов, С.С.Бульбенюк. Київ: КНЕУ, 2017. 279 с.
4. Лукашевич М.П., Туленков М.В., Яковенко Ю.І. Соціологія. Основи загальної, спеціальних і галузевих теорій. Київ: Каравела, 2017. 544 с.
5. Лук'янова Н. Загальноглобалізаційні проблеми людства і формування особистості в умовах сучасної України // Персонал: Журнал для всех, кто работает с людьми. 2010. № 1. С. 42-48.
6. Максимова Н.Ю. Психологія девіантної поведінки: навчальний посібник. Київ: Либідь, 2011. 520 с.
7. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 160 с.
8. Погрібна В.Л. Соціологія професіоналізму: монографія. Київ: Алерта, 2008. 336 с.
9. Реклама и связи с общественностью: профессиональные компетенции: учебное пособие. Москва: Издательский дом «Дело» РАНХиГС, 2016. 520 с.
10. Сірій Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії. Київ: Атіка, 2009. 492 с.
11. Соціологія / за ред. С.А. Щудло, І.Л. Мірчук. Дрогобич: Вимір, 2010. 156 с.
12. Соціологія. Модульний курс: навчальний посібник / за ред. Н.М. Семке. Харків: Торсінг плюс, 2009. 352 с.
13. Соціологія: посібник для студентів /за ред. В.Г.Городяненка. Київ: ВЦ «Академія», 2008. 544 с.
14. Соціологія: словник термінів і понять / за ред. Є.А. Беленького, М.А. Козловця. Київ: Кондор, 2006. 372 с.
15. Столяренко О.Б. Психологія особистості: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.

Електронні ресурси

1. <http://zakon.rada.gov.ua> – Законодавство України
2. <http://www.library.nulau.edu.ua> – Бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
4. <http://www.rada.kiev.ua> – Бібліотека Верховної Ради України
5. <http://www.scilib.univ.kiev.ua> – бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
6. <http://www.ukma.kiev.ua> – наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія)